

Zintuigenpark Weert

in het toeristisch-recreatief gebied De IJzeren Man,

één van de toegangspoorten van grenspark Kempen~Broek

Definitief

Bosgroep Zuid Nederland

Figuur 1: Tekening Jan Metz (2014)

Colofon

Opdrachtgever:	*Gemeente Weert*
Titel:	*Zintuigenpark Weert*
Status:	*Definitief*
Datum:	*26 april 2017*
Auteur(s):	Stichting Zintuigenpark Weert
Collegiale toets:	Ing. J.C.J. Truijen, W. op het Roodt en ing. S. Waschk
Foto's:	N.v.t.
Contactpersoon:	*Ing. J.C.J. Truijen*
Projectnummer:	*17016875*
Documentnummer:	*17016875*.001D

© Coöperatieve Bosgroep Zuid Nederland U.A. – april 2017

Voorwoord

“Wat zou het mooi zijn als ik vandaag met Johan en Maaike naar het bos kan,” denkt begeleider Joost als hij de woonkamer van het woonbegeleidingscentrum binnenstapt. “Het is heerlijk weer. Lekker samen iets actiefs doen in de natuur. En aan de gezichten van Johan en Maaike te zien, kunnen ze wel wat zonlicht en frisse lucht gebruiken.”

“Een park in Weert, waar ik met mijn cliënten naar toe kan om de natuur intens te beleven. Waar hun zintuigen op een speelse manier worden geprikkeld. Dat zou fantastisch zijn. Niet alleen voor de mensen in Weert, maar ook voor hen ver buiten Weert,“ dagdroomt Joost.

Bovenstaande anekdote geeft duidelijk aan welke meerwaarde het Zintuigenpark Weert heeft voor mensen met en zonder een beperking.

In dit document wordt ingegaan op de ontstaansgeschiedenis, de missie, de doelgroepen en het maatschappelijk draagvlak voor het Zintuigenpark Weert. Aan bod komen de zes natuurbeleef-plekken/eilanden én de “speeltoestellen” die op elk(e) plek/eiland worden geplaatst.

Inhoud

VOORWOORD 3

1 ZINTUIGENPARK WEERT 5
1.1 MISSIE 5
1.2 TOEGANKELIJKHEID EN ZICHTBAARHEID 5
1.3 MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK 6
1.4 PLATFORM 6
1.5 BEOORDELINGSCOMMISSIE 6

2 ZINTUIGENPARK WEERT 7
2.1 ALGEMEEN 7
2.2 BEOORDELING INSCHRIJVING 7
2.3 "SPEELELEMENTEN" PER NATUURBELEEFPLEK/EILAND 7
2.4 TOTEMPALEN 8
2.5 INFORMATIEBORDEN 9
2.6 ONDERGRONDEN "EILANDEN" 9

3 EILANDEN/NATUURBELEEFPLEKKEN 10
3.1 ZIEN 10
3.2 HOREN 12
3.3 VOELEN 15
3.4 RUIKEN 16
3.5 PROEVEN 17
3.6 FEEST 19

4 EXPLOITATIE 23
4.1 OVERDRACHT ZINTUIGENPARK WEERT 23

Bijlage 1 Overzichtskaart Zintuigenpark Weert 24
Bijlage 2 Detailkaart Zintuig Proeven 25
Bijlage 3 Constructietekening informatieborden 26

1 Zintuigenpark Weert

Het Zintuigenpark maakt deel uit van het Grenspark Kempen~Broek, waarvan de Weerter IJzeren Man een hoofdtoegangspoort is. Het Zintuigenpark is een prachtige aanvulling op het al bestaande toeristische-recreatieve aanbod in het IJzeren Man gebied én heeft de potentie om mensen uit Weert en ver daarbuiten te trekken. Het Zintuigenpark is zo interactief en uitdagend dat bezoekers er gemakkelijk een aantal uren in kunnen doorbrengen en het leuk vinden om terug te komen. Het park moet een attractie met uitstraling worden. Een echte publiekstrekker.

1.1 Missie

Het park wil jong en oud, mensen met en zonder een beperking, laten genieten van de natuurlijke omgeving van de IJzeren Man in Weert door het prikkelen van de zintuigen. Centraal staat een intense natuurbeleving.

Langs het al bestaande rolstoelbestendige Allemanspad in het IJzeren Man gebied komen zes natuurbeleefplekken/eilanden te liggen (20x20m). Op ieder(e) plek/eiland wordt één specifieke zintuig geprikkeld met behulp van interactieve “speeltoestellen”. Het gaat om de zintuigen: voelen, ruiken, proeven, zien en horen. En op het zesde eiland komen alle sensaties nog een keer samen.

De “speeltoestellen”/elementen dienen zoveel mogelijk te bestaan uit: natuurlijke materialen, passend in bosrijke omgeving, hufterproof, weerbestendig, spannend/uitdagend, mechanisch te bedienen, toegankelijk voor mensen met en zonder beperking. De "speeltoestellen"/elementen hebben een aantoonbare duurzaamheid van minimaal 10 jaar.

Het park is voor jong en oud én nadrukkelijk toegankelijk voor mensen met en zonder een beperking.

1.2 Toegankelijkheid en zichtbaarheid

Het park is vrij toegankelijk en betreding is op eigen risico. De openingstijden zijn gelijk aan de openstelling van het IJzeren Mangebied: van zonsopgang tot zonsondergang; zie toegangsregelbordjes welke bij elke ingang van het gebied staan.

Om ervoor te zorgen dat het Zintuigenpark voor iedereen toegankelijk is (mensen met en zonder een beperking) zijn de richtlijnen, zoals beschreven in het Handboek ‘Samen op Pad’ van het Kenniscentrum Groen & Handicap, bepalend (www.natuurzonderdrempels.nl/samen-op-pad).

Het is belangrijk dat de natuurbeleefplekken/eilanden goed zichtbaar zijn/opvallen in het bos, zonder afbreuk te doen aan de bosrijke omgeving. Dit kan worden gerealiseerd met uit hout gesneden totempalen.

Op ieder ‘eiland’ dient tevens een informatiebord te komen met de titel van het ‘eiland’ (eiland zien, eiland voelen etc.) plus een korte uitleg van het zintuig welk hier wordt geprikkeld.

1.3 Maatschappelijk draagvlak

Om maatschappelijk draagvlak te genereren zijn meerdere tot de doelgroep behorende organisaties gevraagd zitting te nemen in het nieuw op te richten Platform Zintuigenpark. De animo en participatie onder deze organisaties is groot.

1.4 Platform

Op dit moment bestaat het Platform uit: Pedagogisch- en Sociaal Werk (PSW), Platform Gehandicapten Weert (PGW), Koninklijke Visio, Stichting Gehandicapten Limburg (SGL), Land van Horne, Stichting Groen Weert, Punt Welzijn en het Natuur- en Milieucentrum Weert.

1.5 Beoordelingscommissie

De beoordelingscommissie bestaat uit afgevaardigden van de volgende organisaties:

- Gemeente Weert, 1;
- Stichting Zintuigenpark Weert, 2;
- Platform gehandicaptenzorg Weert, 1;
- Bosgroep Zuid Nederland, 1.

2 Zintuigenpark Weert

Het Zintuigenpark Weert bestaat uit zes eilanden/natuurbeleefplekken, van elk 20x20m groot. Er komt een eiland voor:

- Horen;
- Zien;
- Ruiken;
- Voelen;
- Proeven;
- En het feesteiland, waar alle zintuigen worden geprikkeld.

In totaal zes natuurbeleefplekken/eilanden in totaal.

2.1 Algemeen

In het volgende hoofdstuk worden per plek/eiland de “speelelementen” genoemd die een bepaalde zintuig prikkelen. De lijst is gebaseerd op de inbreng van de afgevaardigden van de doelgroepen in het Platform Zintuigenpark, ideeën van leerlingen Techniek van VMBO school het Kwadrant en andere betrokkenen en/of belangstellenden.

2.2 Beoordeling inschrijving

Een inschrijving wordt beoordeeld volgens de gunningsmethodiek welke in hoofdstuk 4 “Gunningsprocedure” van het beschrijvend document, opgesteld door Inkoopcentrum Zuid, is opgenomen.

2.3 “Speelelementen” per natuurbeleefplek/eiland

Voorwaarden waaraan de “speelelementen” moeten voldoen:

Algemene eisen toestellen

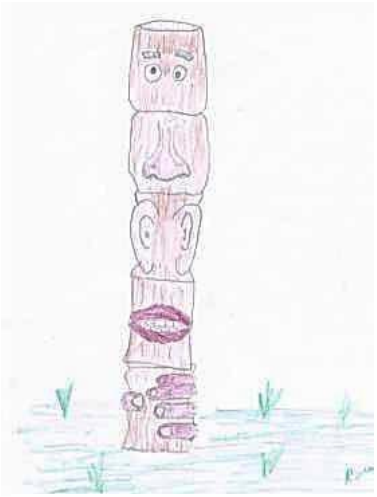
- “speelelementen” dienen te voldoen aan WAS (Wet Aansprakelijkheid “speeltoestellen”) en moeten, gecertificeerd, worden opgeleverd.
- “speelelementen” dienen toegankelijk te zijn voor mensen met een beperking, zoals beschreven in het handboek ‘Samen op pad’ opgesteld door Kenniscentrum Groen & Handicap.
- De maximale hoogte van de “speelelementen” bedraagt 2,70 m.
- In het IJzeren Man gebied geldt de archeologische monumentenzorg. Dit betekent o.a. dat er niet dieper dan 40 cm in de grond mag worden gegraven bij het plaatsen van de “speelelementen”
- “speelelementen” moeten duurzaam zijn (minimaal 10 jaar meegaan). “speelelementen” gemaakt van hout hebben de voorkeur. Voorwaarde is wel dat het hout zo bewerkt wordt dat het minimaal 10 jaar bestand is tegen alle in Nederland voorkomende weersomstandigheden en minimaal 10 jaar zonder problemen in een bosrijke/vochtige omgeving kan staan.

- Het kleurgebruik (van de “speelelementen”) moet passen in de natuurlijke omgeving en aansluiten bij de kleuren in het logo van Kempen~Broek, te weten:
  - RAL 1023 – geel
  - RAL 2009 – oranje
  - RAL 3020 – rood
  - RAL 5017 – blauw
  - RAL 6024 – groen
  - RAL 8011 – bruin.

2.4 Totempalen

Het idee is dat er op ieder(e) plek/eiland een totempaal komt te staan. In totaal komen er zes totempalen. Per eiland is het betreffende zintuig geverfd. Bij het eiland FEEST zijn alle zintuigen geverfd.

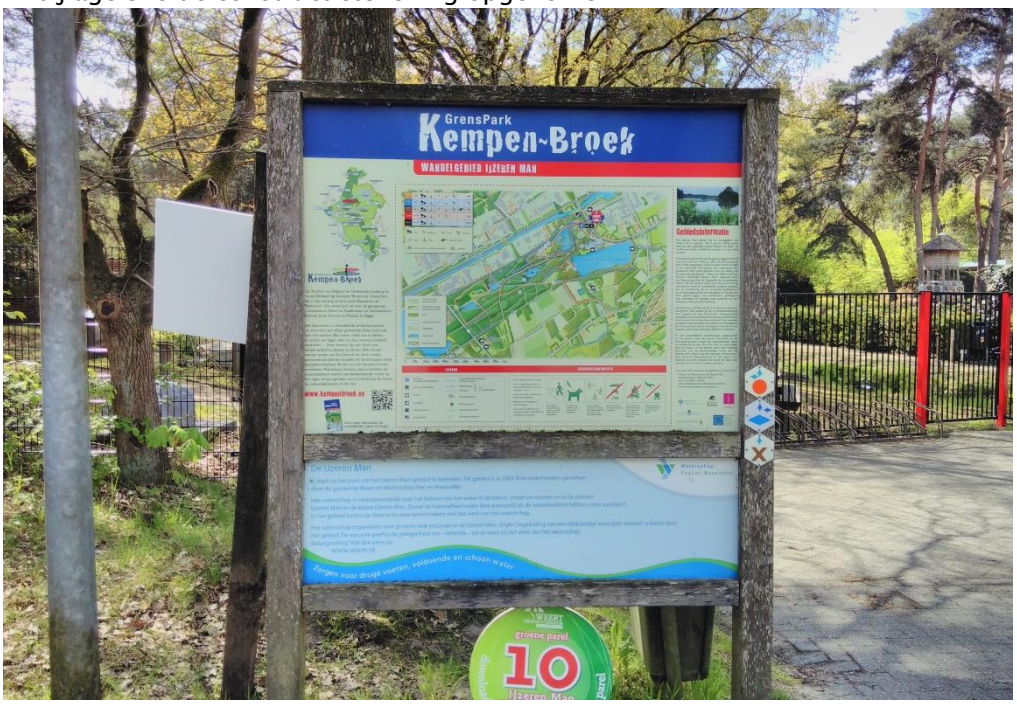
Totempalen:	
Totaal	6 stuks
Afmeting:	diameter 50/60 cm
Materiaal	inlands eiken, of vergelijkbaar
Vormgeving	Op alle totempalen alle zintuigen uitgesneden. Bij betreffende eiland symbool op totempaal accentueren (uitgesneden en geverfd per onderdeel)

Figuur 2: illustratie totempaal

2.5 Informatieborden

Voor het vergroten van de toegankelijkheid is het belangrijk dat de teksten op de informatieborden ook in brailleschrift worden geplaatst. Dit geldt ook voor de uitleg bij bepaalde “speelelementen”. De huisstijldocumenten voor de bebording is beschikbaar in Indesign formaat, in bijlage 3 is de constructietekening opgenomen.

Figuur 3: Informatiebord Kempen~Broek

Informatieborden	
Totaal	6 stuks
Afmeting:	180 cm boven maaiveld. Bordt is 90x1120 cm groot en 8-10 mm dik.
Materiaal	Houtwerk: Robinia pseudoacacia, onbehandeld, geschaafd, verlijmd en met afgeronde hoeken. Bord: Forex
Vormgeving	Zie figuur 3, huisstijldocumenten zijn in Indesign formaat beschikbaar

2.6 Ondergronden “eilanden”

- Ondergronden worden obstakelvrij opgeleverd door opdrachtgever.
- Alle eilanden inclusief de “speelelementen” moeten rolstoeltoegankelijk worden opgeleverd door de opdrachtnemer.
- Door opdrachtnemer aan te leggen paden dienen passeerbaar te zijn. Paden bestaan uit een halfverharding.
- Paden en ondergrond “eilanden” moeten onderhoudsvrij / -vriendelijk zijn.

Zie: www.allestoegankelijk.nl

3 Eilanden/natuurbeleefplekken

In dit hoofdstuk worden de op 6 eilanden/natuurbeleefplekken aan te brengen speelelementen beschreven.

3.1 Zien

> “ In het midden van het eiland ZIEN staat een grote gekleurde bril met lachspiegels/gekleurde lenzen/optische illusie. Wie voor de bril staat, ziet de werkelijkheid op een ‘verrassende manier’.

Op het eiland/natuurbeleefplek ZIEN komen de volgende speelelementen:

3.1.1 Bril

Figuur 4: illustratie bril

Bril:	
Totaal	1 stuks
Afmeting:	5mx5mx2m (2 meter hoog)
Materiaal	Bril (montuur) Glazen = 2 stuks; Acrylaat of vergelijkbaar; 2mx2m
Vormgeving	Zie figuur 4 of vergelijkbaar

3.1.2 Draaischijf met staander

Wie aan de zwart/witte draaischijf draait, ziet allemaal strepen voor zijn ogen. Kijk je vervolgens naar een ander punt, dan zie je diepte in je gezichtsveld ontstaan.

Figuur 5: Illustratie draaischijf

Draaischijf:	
Totaal	1 stuks
Afmeting:	hoogte: 1,5-2m; diameter schijf 1,2m
Vormgeving	Zie figuur 5 of vergelijkbaar
Duurzaamheid	Windproof

3.2 Horen

> “ Loop het oor binnen en hoor het ruizen van de wind. Met je handen breng je de bamboepijpjes in beweging, die aan weerszijden van het looppad, in de vorm van een oor, staan. Middenin het oor staat een wip die geluid maakt.

Op het eiland/natuurbeleefplek HOREN komen de volgende speelelementen:

3.2.1 Bamboepijpjes/stokken

Hoog in de bomen hangen kleine bamboepijpjes. De wind zet de bamboepijpjes in beweging en zorgt voor een continue ruis.

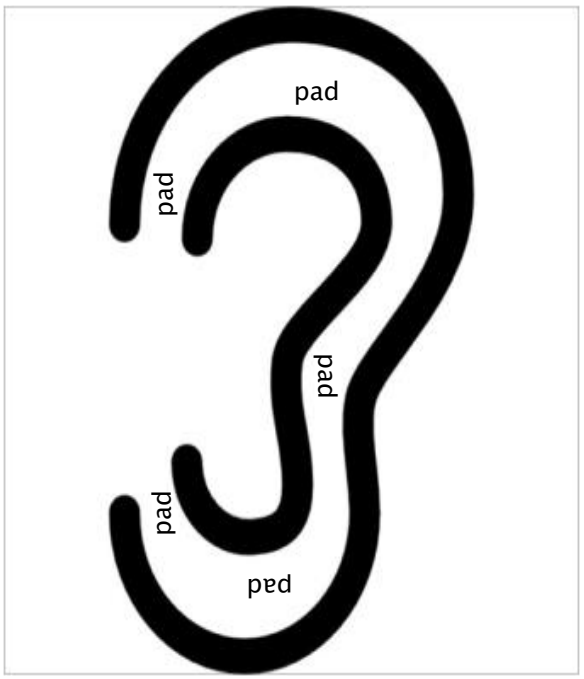
Figuur 6: illustratie bamboepijpjes

Bamboepijpjes / stokken:	
Totaal	9 stuks x 8 cm lengte 9 stuks x 10 cm lengte 9 stuks x 13 cm lengte
Afmeting:	9 stuks x diameter 2 cm 9 stuks x diameter 3 cm 9 stuks x diameter 4 cm
Vormgeving	Zie figuur 6 of vergelijkbaar: 9 groepjes van 3 bamboepijpjes aan elkaar met verschillende lengtes en diameter

3.2.2 Geluidspad

Een pad in de vorm van een oor, breed genoeg voor rolstoelers. De vloer van het pad bestaat uit verschillende materialen. Bijvoorbeeld: verharde grond afgewisseld met ribbeltjes hout, kunstgras, baksteen, etc.). De verschillende materialen zorgen voor steeds een andere klank-kleur als je er overheen loopt. Aan de buitenkanten van het pad staan houten paaltjes met daar- aan een bamboegordijn die je al lopend met je vinger in beweging zet. Aan het begin van het geluidspad en op het hele pad staat duidelijke de looprichting aangeven. Ben je eenmaal in het binnenste van het oor (plek wip).

Om het pad spannend te maken, zitten er heuveltjes in. Ben je in het binnenste van het oor (einde pad) gekomen dan wacht daar de verrassing: een wip (zie 3.2.3).

Figuur 7: illustratie geluidspad

Geluidspad	
Totaal	1 stuks
Afmeting:	Lengte 15m; breedte 2m
Materiaal	Looprichting aangeven; Bijvoorbeeld met witte stickers (pijlen) of witte fluorescerende verf 20cmx10cm. Paaltjes langs pad: 50 cm hoog; Bamboegordijn: 15m lengte, waarvan 5mx0,05m hoogte + 5mx0,10m hoogte +5mx0,15m hoogte
Vormgeving	Zie figuur 7

3.2.3 Wip met geluid

Een houten wip die op- en neer gaat. Bijvoorbeeld in de buis van de wip zitten allemaal metalen kogeltjes. De kogeltjes rollen door het op- en neergaan van het ene uiteinde naar het andere, waardoor het geluid van een oceaandrummer (zee) ontstaat.

De wip is niet toegankelijk voor rolstoelgebruikers, maar de rolstoelgebruikers kunnen hetzelfde effect krijgen door met hun handen de uiteinden van de wip in beweging te zetten.

Figuur 8: Wip en metalen kogeltjes

Wip met geluid:	
Totaal	1 stuks
Vormgeving	Zie figuur 8 of vergelijkbaar

3.3 Voelen

Op het eiland/natuurbeleefplek VOELEN komen de volgende speelelementen:

3.3.1 Waterbaan

Met een mechanische pomp wordt water opgepompt. Water is aanwezig. Het water valt naar beneden en loopt via gootjes naar beneden. De bedieningshendel van de pomp kan ook door rolstoelgebruikers worden bediend. De gootjes hebben bijvoorbeeld verschillende diameters en afsluitbare schotjes, waardoor het water sneller en langzamer loopt en bijvoorbeeld afgesloten kan worden. Aan het eind van de goot valt het water vrij.

Figuur 9: Voorbeeld waterbaan

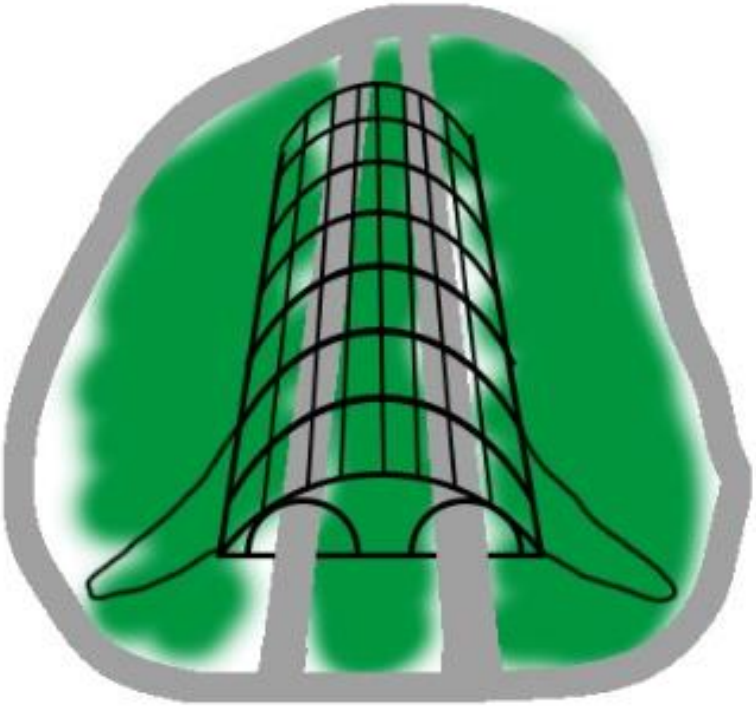
Waterbaan:	
Totaal	1 stuks
Vormgeving	Zie figuur 9, of vergelijkbaar

3.4 Ruiken

Op het eiland/natuurbeleefplek RUIKEN komen de volgende speelelementen:

3.4.1 Neus van planten

Een eilandomvattende neus, gemaakt van wilgentenen of klimop dat geleid wordt langs het frame van de neus. De neusgaten zijn tunnels, waar je doorheen kunt, ook met een rolstoel. In vlakjes staan geurende planten variërend in hoogte en zon/schaduw.

Figuur 10: 2 paden door de neus en 1 pad er omheen

Neus van planten:	
Totaal	1 stuks
Materiaal	Tuintjes: geurende en bloeiende bloemen
Vormgeving	Zie figuur 10 of vergelijkbaar

3.5 Proeven

Het eiland Proeven is gesitueerd op het terrein van het Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man Weert (NMC). Het bestuur van NMC wil graag meewerken aan het eiland "proeven" in de tuin van Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man. Uitgangspunt is dat het bestuur de volledige zeggenschap houdt in de eigen tuin.

Op het eiland/natuurbeleefplek PROEVEN komen de volgende speelelementen:

3.5.1 Proeftuin

De aan te leggen proeftuin dient aan een aantal eisen te voldoen:

- Het materiaalgebruik en de beplanting dienen te passen binnen de aanwezige tuin;
- De bodem dient ter plaatse geschikt te worden gemaakt daar deze nu slecht waterdoorlatend is;
- Plaats en inrichting in overleg met het NMC. In principe het gedeelte aangegeven in bijlage 2, waarbij de aanwezige watermeter dient te worden behouden;
- De huidige beplanting mag hergebruikt worden;
- Padenstructuur passen binnen het tuinpatroon;
- Het verzorgen van de beplanting en onderhoud wordt door de vrijwilligers van het NMC uitgevoerd. Benodigde materialen (zoals vervangende planten) worden door de opdrachtnemer geleverd);
- Eventuele activiteiten enkel in overleg met het NMC.

3.5.2 Picknicktafel – ook voor rolstoelgebruikers

In de 'proeftuin' kunnen mensen met en zonder een beperking genieten van de beplanting, de aanwezige vruchten, maar ook genieten van een kopje koffie/thee.

Figuur 11: Picknicktafel

Picknick tafel:	
Totaal	*1 stuks*
Vormgeving	*Zie figuur 11, of vergelijkbaar*

3.5.3 Boter kaas en eieren

ALGEMEEN: Op een speelse manier worden combinaties gemaakt van identieke foto's/tekeningen van eetbare vruchten in de natuur. Wie 3 dezelfde plaatjes op een rij heeft, heeft gewonnen.

Bijvoorbeeld foto's: 3x bramen, 3x bosbessen, 3x wilde aardbei, 3x beukennootjes, 3x walnoten en tamme kastanjes

Figuur 12: Boter-kaas-eieren

Boter-kaas-eieren:	
Totaal	1 stuks
Materiaal	Bijvoorbeeld : houten constructie met 3 draaiende staven waaraan 9 ronde blokjes hout zitten met daarop aan beide kanten een geplastificeerde foto van een bosvrucht.
Vormgeving	Zie figuur 12 of vergelijkbaar

3.6 Feest

> “ Een houten xylofoon met verschillende toonhoogten. Boven de xylofoon hangt een ketting met daaraan een dikke grote boomtak/stok om mee te slaan. De kabelconstructie zorgt ervoor dat de stok naar links en rechts kan bewegen.
>
> Op de grond ligt een grote libelle. De libelle nodigt kinderen uit om over het middenlijf van staart naar kop te lopen. De vleugels zijn gemaakt van verschillende materialen (zintuig voelen). De ogen zijn gemaakt van gekleurde lenzen (zintuig zien).
>
> Een levend schilderij. Alleen of met een groep kun je in de houten lijst gaan staan. Onderaan de lijst staat de tekst ‘Zintuigenpark Weert’ ingekerfd. Door een foto te maken, heb je een origineel aandenken aan een dagje Zintuigenpark Weert.

Op het eiland/natuurbeleefplek FEEST komen alle sensaties nog een keer samen. De speelelementen zijn:

3.6.1 Xylofoon

Bij de xylofoon hangen meerdere opdrachten, zoals bijvoorbeeld speel Vader Jacob, waarbij de volgorde van de tonen is aangegeven. De toonhoogten staan aangegeven op de xylofoon. Bijvoorbeeld doordat ze erin zijn gekerfd.

Figuur 13: Xylofoon, of vergelijkbaar

Xylofoon	
Totaal	1 stuks
Vormgeving	Figuur 13 of vergelijkbaar

3.6.2 Libelle

Het natuurgebied Kempen~broek is bekend om de vele en bijzondere libellen. Niet voor niets is dat ook het logo van dit natuurgebied (zie figuur 14).

Figuur 14: Logo Kempen~Broek

De afmetingen zouden bijvoorbeeld kunnen zijn:

Middenlijf: staart t/m kop; lengte 8m; breedte variërend van 1m tot 1,5m. Vleugels: 4 stuks, waarvan 2 grote en 2 kleinere. Grote vleugels: lengte 2,5m, breedte 1,5m; Kleine vleugels: lengte 2m, breedte 1m;
Ogen: diameter lenzen 25cm
Voelsprieten: lengte 1m, diameter variërend van 1cm tot 3cm

En het materiaal zou bijvoorbeeld kunnen zijn:

Middenlijf: beton; kleur zwart
Vleugels: beton met daar omheen kunstgras
Ogen: gekleurde lenzen (1x rood, 1x groen), Acrylaat

Libelle:	
Totaal	1 stuks
Vormgeving	Zie figuur 14

3.6.3 Lijst met tekst 'Fijne dag in Zintuigenpark Weert'

Figuur 15: voorbeeld lijst

Lijst met tekst:	
Totaal	*1 stuks*
Afmeting:	*lengte minimaal 5m*
Vormgeving	*Zie figuur 15 of vergelijkbaar*

3.6.4 Picknicktafel – ook voor rolstoelgebruikers

Op het eiland FEEST komt een picknicktafel welke tevens geschikt is voor rolstoelgebruikers

Picknick tafel:	
Totaal	*1 stuks*
Vormgeving	*Zie figuur 11 of vergelijkbaar*

4 Exploitatie

4.1 Overdracht Zintuigenpark Weert

Na oplevering wordt het Zintuigenpark overgedragen aan opdrachtnemer. De opdrachtnemer zorgt voor de exploitatie en onderhoud, zodat het park ook in de toekomst blijft bestaan.

Bijlage 1 Overzichtskaart Zintuigenpark Weert

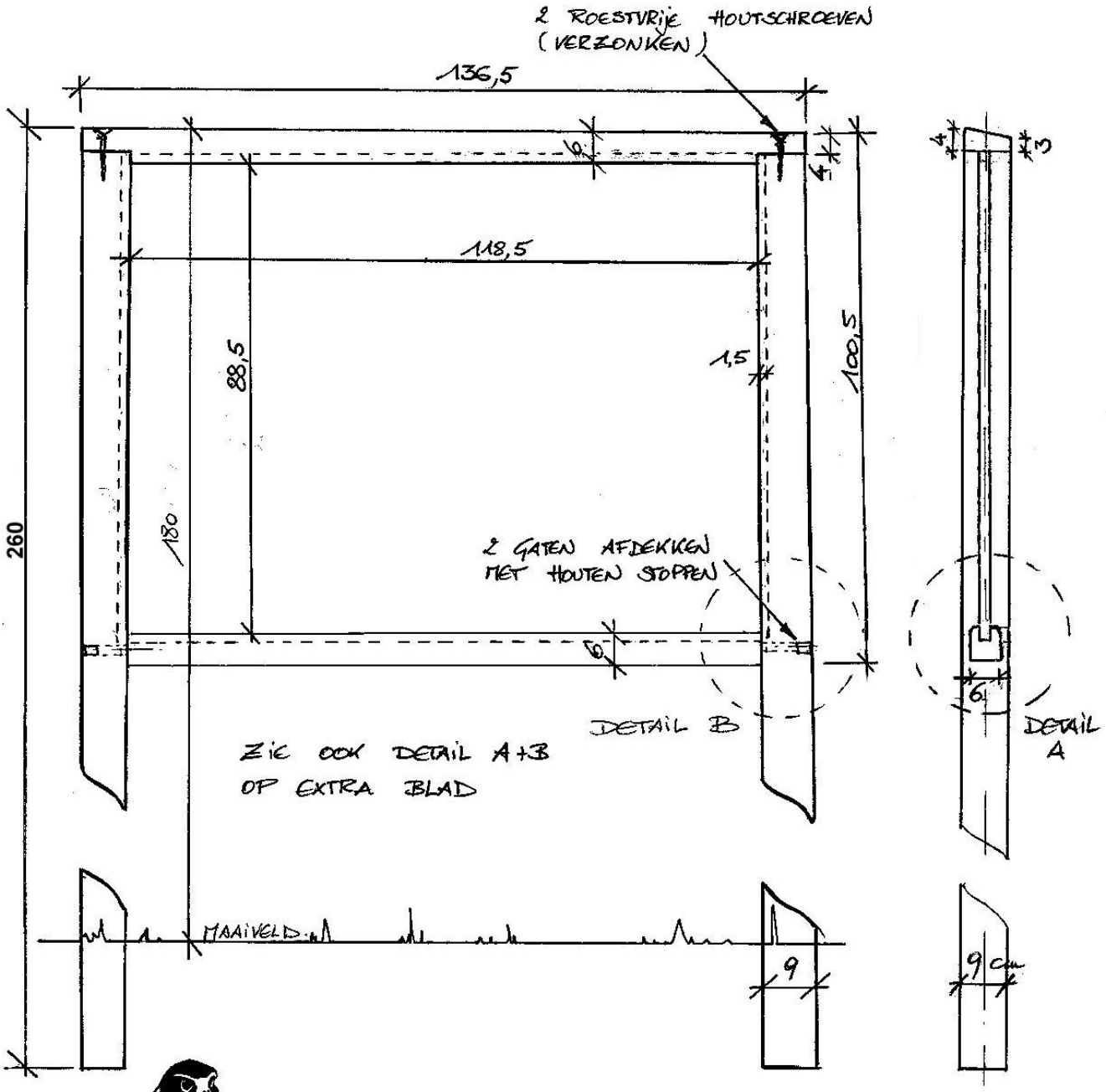
Bijlage 2 Detailkaart Zintuig Proeven

Bijlage 3 Constructietekening informatieborden

DETAIL GROTE HOUTEN KADER (startbord)

MATERIAAL:

- Robinia pseudoacacia, onbehandeld, geschaafd, verlijmd en met afgeronde hoeken
- Bevestiging met roestvrije houtschroeven

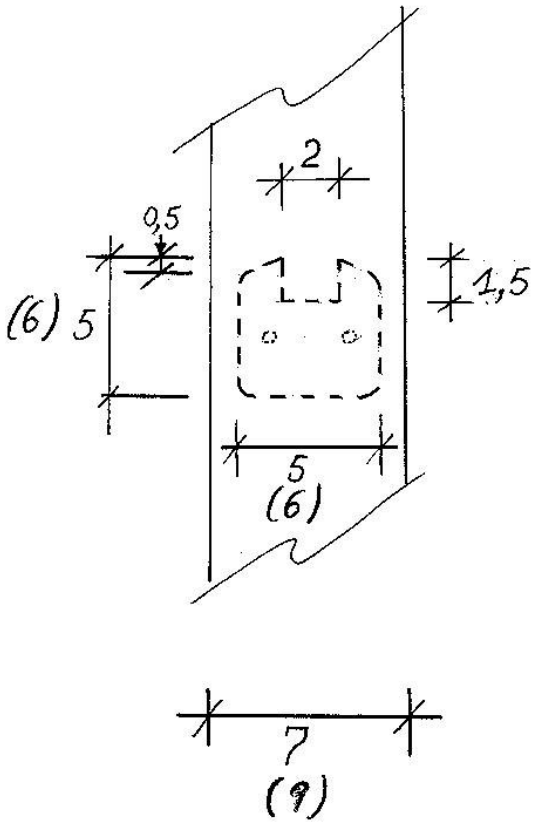

Kempen en Maasland REGIONAAL LANDSCHAP

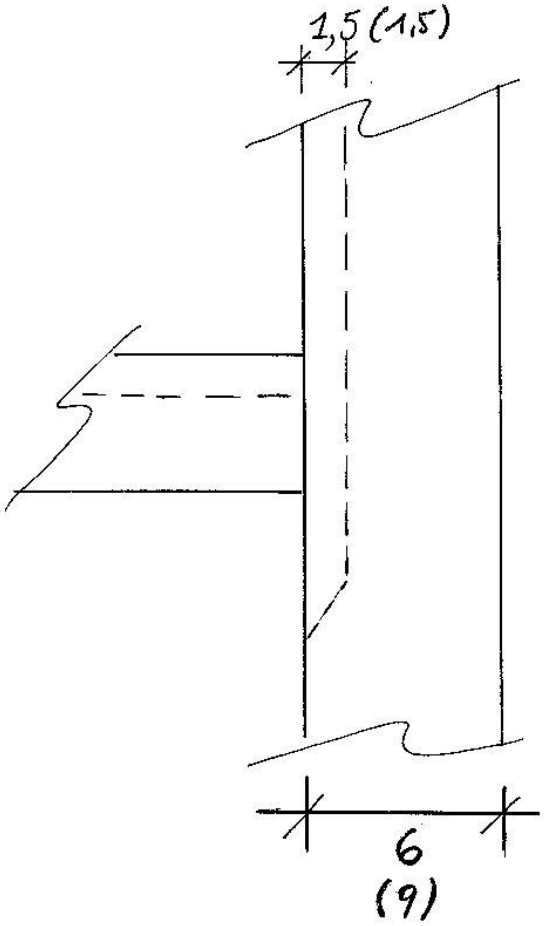
Winterslagstraat 87, B-3600 Genk T.: 089 / 32 28 10 F.: 089 / 32 28 19

DETAILS BIJ HOUTEN KADERS

DETAIL A

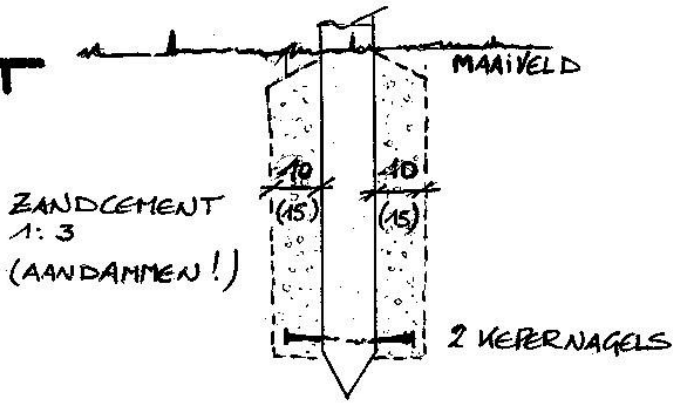

DETAIL B

TUSSEN HAAKJES GEPLAATSTE MATEN ⇒ MATEN VOOR GROTE HOUTEN KADER!

DETAIL FUNDAMENT

Kempen en Maasland
REGIONAAL LANDSCHAP
Winterslagstraat 87, B-3600 Genk T.: 089 / 32 28 10 F.: 089 / 32 28 19

.